

Άρθρο 1: ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ.

Στη δικαιοδοσία των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων ανήκουν:

- α) Οι διαφορές του ιδιωτικού δικαίου, εφόσον ο νόμος δεν τις έχει υπαγάγει σε άλλα δικαστήρια,
- β) οι υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά,
- γ) οι υποθέσεις δημόσιου δικαίου που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

I)Στη δικαιοδοσία των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων ανήκουν(:υπάγονται):

- α) Οι διαφορές του ιδιωτικού δικαίου, εφόσον ο νόμος δεν τις έχει υπαγάγει σε άλλα δικαστήρια,
- β) οι υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά,
- γ) οι υποθέσεις δημόσιου δικαίου που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά και
- δ) οι διοικητικές διαφορές που δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία διοικητικών δικαστηρίων.

II)Α) α)Δικαιοδοσία είναι η εξουσία του Κράτους να παρέχει (με τα άμεσα όργανά του:τα Δικαστήρια) την έννομη προστασία, που προβλέπεται από το Ουσιαστικό Δίκαιο (Αστικό,Εμπορικό,Διοικητικό,Ποινικό,κλπ).(Πρβλ. Χαρ. Απαλαγάκη:Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ'άρθρο, έκδοση Νομικής Βιβλιοθήκης 2010,σελ.4, άρθρο 1,αριθμός 1) .

β)Πληρέστερος θα ήταν ο εξής ορισμός: Δικαιοδοσία είναι η εξουσία του Κράτους,να παρέχει (:πραγματοποιεί) (:πραγματώνει) (με τα άμεσα όργανά του:τα Δικαστήρια) την έννομη προστασία,που προβλέπει το Ουσιαστικό Δίκαιο (Αστικό, Εμπορικό, Διοικητικό, Ποινικό,κλπ), επιλύοντας (αίροντας) έτσι (δηλ. με την παροχή της προστασίας αυτής) τις διαφορές,που ανέκυψαν μεταξύ προσώπου ή προσώπων(φυσικώνή νομικών, ιδ.δ. ή δημ.δ.),των οποίων δικαίωμα(=δικαιούχοι ή φορείς του δικαιώματος) προσεβλήθη από την παράνομη (ήτοι αντίθετη προς το νόμιμο περιεχόμενο του δικαιώματος) συμπεριφορά (πράξη ή παράλειψη) άλλου ή άλλων προσώπων (φυσικών ή νομικών,ιδ.δ. ή δημ.δ.) (=υποχρέων ή τρίτων προσώπων).

γ)Τακτικά Πολιτικά Δικαστήρια είναι τα άμεσα όργανα του Κράτους,που έχουν την αρμοδιότητα να παρέχουν την έννομη (δικαστική) (ένδικη) προστασία,που προβλέπεται από το Ουσιαστικό Ιδιωτικό Δίκαιο.

Β) Δικαιοδοσία των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων είναι η εξουσία (αρμοδιότητα) των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων προς παροχή έννομης προστασίας στις υπο α', β', γ' και δ' διαφορές και υποθέσεις,που προβλέπονται από το άρθρο 1 ΚΠολΔ. (Πρβλ. Χαρ.Απαλαγάκη: ό.π.(=όπου παραπάνω), σελ.4,υπό το άρθρο 1 ,αριθμός 1).

Ο νόμος έχει υπαγάγει σε άλλα δικαστήρια ωρισμένες ιδιωτικές διαφορές, όπως λ.χ. στα ειδικά διαιτητικά δικαστήρια(Βλ.ΕισN 46),στους διαιτητές των άρθρων 867-903 του ΚΠολΔ και στα ποινικά δικαστήρια

(πολιτικές αγωγές). [Πρβλ.εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, (Νίκας), ό.π. υπό το ταυτάριθμο άρθρο, σελ. 4 υπό 1].

Γ)α) Διαφορά του ιδιωτικού δικαίου ή ιδιωτική διαφορά είναι η διαφορά, η οποία γεννάται -από την προσβολή ενός ιδιωτικού (ήτοι αστικού ή εμπορικού) δικαιώματος [δηλ. δικαιώματος, που προβλέπεται από το Ουσιαστικό Ιδιωτικό (Αστικό ή Εμπορικό,) Δίκαιο] μεταξύ τού προσώπου (φυσικού ή νομικού) δικαιούχου (:φορέα) του προσβληθέντος ιδιωτικού δικαιώματος και του προσώπου (φυσικού ή νομικού, ενν.), που προσέβαλε το δικαίωμα αυτό, με παράνομη συμπεριφορά του (πράξη ή παράλειψη), που είναι αντίθετη προς το νόμιμο περιεχόμενο του δικαιώματος αυτού.

β) Για να τιμήσω τον μέγιστο των Ελλήνων Νομοδιδασκάλων του Αστικού Δικαίου, τον Γεώργιο Μπαλή, αναφέρω στην συνέχεια τρεις κλασσικούς και ακριβέστατους ορισμούς του, οι οποίοι μάς χρειάζονται σε κάθε βήμα μας, αποδίδοντάς τους βέβαια με την γλώσσα της εποχής μας, ήτοι :

1) τον ορισμό του δικαιώματος: Δικαίωμα (του προσώπου, ενν.) είναι η ωρισμένου περιεχομένου εξουσία, που παρέχει το Δίκαιο στο πρόσωπο, για την επίτευξη βιοτικού του συμφέροντος. (Βλ. Γ. Μπαλή: Γενικά Αρχαία του Αστικού Δικαίου, έκδοση 8η, Αφών Π. Σάκκουλα, 1961, σελ. 71. παρ. 22).

Ιδιωτικό (ήτοι αστικό ή εμπορικό) δικαίωμα είναι η ωρισμένου περιεχομένου εξουσία, που παρέχει το Ιδιωτικό (Αστικό ή Εμπορικό) Δίκαιο στο πρόσωπο, για την επίτευξη βιοτικού του συμφέροντος.

2) τον ορισμό του Δικαίου: Δίκαιο είναι το σύνολο των κανόνων, που ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ των " εν τη Πολιτεία βιούντων" προσώπων. (Βλ. Γ. Μπαλή: ό.π. σελ. 3 παρ. 1) και

3) τον ορισμό της έννομης σχέσης: Έννομη σχέση είναι η βιοτική σχέση προσώπου προς άλλο πρόσωπο ή πράγμα, που ρυθμίζεται από το Δίκαιο. (Βλ. Γ. Μπαλή: ό.π. σελ. 73).

Δ)α) Υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας είναι οι υποθέσεις στις οποίες δεν υπάρχει διαφορά ή διένεξη, αλλά ζητείται από το Δικαστήριο η λήψη ρυθμιστικών μέτρων με διαπιστωτικό- (λ.χ. κληρονομητήριο) ή διαπλαστικό (λ.χ. υιοθεσία) χαρακτήρα. (Πρβλ. Χ. Απαλαγάκη, ό.π. υπό το ταυτάριθμο άρθρο).

β) Υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας είναι οι υποθέσεις κατοχύρωσης ή προστασίας ιδιωτικού συμφέροντος, στις οποίες (υποθέσεις) δεν υπάρχει ιδιωτική διαφορά, που είναι απότοκος της αμφισβήτησης ή της προσβολής δικαιώματος ή της έννομης σχέσης και προκαλεί την αντιδικία. (Πρβλ. Αρβανιτάκη εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ό.π. σελ. 1455 υπό 1.)

Υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας, που ο νόμος (και δή ο ΚΠολΔ) έχει υπαγάγει στά τακτικά πολιτικά δικαστήρια, είναι οι υποθέσεις των άρθρων 782-866 του Κ.Πολ.Δ.

Ε)α)Υποθέσεις δημοσίου δικαίου είναι οι υποθέσεις του Δημοσίου Δικαίου,στις οποίες δεν υπάρχει "διαφορά" και κατά τούτο, δηλ. από την ανυπαρξία(έλλειψη) διαφοράς, διακρίνονται (ξεχωρίζουν) από τις διοικητικές διαφορές .(Πρβλ. και Κ.Μπέη ό.π.σελ.138,γραμμάι 2-3).

β)Υποθέσεις δημόσιου δικαίου , που ο νόμος έχει υπαγάγει στά Τακτικά Πολιτικά Δικαστήρια είναι λ.χ.η θεώρηση των εκλογικών καταλόγων,η ανακήρυξη των υποψηφίων συνδυα-σμών δημοτικών ,κοινοτικών και βουλευτικών εκλογών,κ.ά.

γ)Οι υποθέσεις δημοσίου δικαίου εκδικάζονται κατά βάση κατά τους κανόνες της εκουσίας δικαιοδοσίας. (Βλ.και Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα:ό π.,σελ.14 αριθ.30).

Στ)α)Διοικητική διαφορά είναι η διαφορά ,που γεννήθηκε από παράνομη πράξη της δημόσιας διοίκησης (=Κράτους ή άλλου ν.π.δ.δ. ασκούντος διοίκηση), η οποία πράξη προσέβαλε δημόσια έννομη σχέση ιδιώτη(φυσικού ή ν.π.ιδ.δ.) ή ν.π.δ.δ. (Πρβλ. Ηλ.Κυριακόπουλου: Ελληνικόν Διοικητικόν Δίκαιον, Γ'Ειδικόν Μέρος,έκδοση 4η,1962,παρ.101,σελ.12-19).

β)Οι διοικητικές διαφορές διακρίνονται σε διοικητικές διαφορές ουσίας και σε διοικητικές διαφορές ακυρώσεως.

γ)Στην διοικητική διαφορά ουσίας ζητείται, με ένδικο βοήθημα, από το Δικαστήριο, η ικανοποίηση του προσβληθέντος του δικαιώματος.(π.χ.με την αγωγή κατά τα άρθρα 105 και 106 Εισ.Ν.Α.Κ. ζητείται αποζημίωση από το Δημόσιο γιά την ζημία ,που προκάλεσε παράνομη διοικητική πράξη.).

δ)Στην διοικητική διαφορά ακυρώσεως ζητείται, από το Δικαστήριο,με ένδικο βοήθημα, η ακύρωση της παράνομης πράξης της δημόσιας διοίκησης.(π.χ. με την ανακοπή κατά πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής ζητείται η ακύρωση του παρανόμου πρωτοκόλλου.) (Πρβλ. Κ.Μπέη:Πολιτική Δικονομία,Γενικαί Αρχαί και κατ'άρθρο ερμηνεία,-Έκδοση Αφών Σάκκουλα ,1973,-Τόμος Ια, σελ.138 υπό 4).

ε)Μετά την υπαγωγή (μέ Νόμους,ενν.) των περισσότερων διοικητικών διαφορών ουσίας στα Διοικητικά Δικαστήρια, οι διοικητικές διαφορές,που δεν υπάγονται στα διοικητικά δικαστήρια,αλλ'υπάγονται ακόμη στά τακτικά πολιτικά δικαστήρια είναι λίγες ,όπως λ.χ. ο καθορισμός προσωρινής και οριστικής τιμής μονάδος αποζημίωσης επι αναγκαστικών απαλλοτριώσεων,η αναγνώριση δικαιούχων,κ.ά.

Άρθρο 68 : ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΝΝΟΜΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ.

Δικαστική προστασία έχει δικαίωμα(:δικαιούται,νομιμοποιείται) να ζητήσει όποιος έχει άμεσο έννομο συμφέρον.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Α) Δικαστική προστασία έχει δικαίωμα (:δικαιούται, νομιμοποιείται) να ζητήσει όποιος έχει άμεσο έννομο συμφέρον.

Β) Την παροχή δικαστικής προστασίας (για συγκεκριμένο δικαίωμα ή για συγκεκριμένη έννομη σχέση του ουσιαστικού ιδιωτικού δικαίου) νομιμοποιείται (=δικαιούται, έχει δικαίωμα) να ζητήσει, το πρόσωπο που έχει προσωπικό (:ατομικό) (:δικό του) άμεσο έννομο συμφέρον [δηλ. ανάγκη παροχής έννομης προστασίας, για το συγκεκριμένο δικαίωμα ή την συγκεκριμένη έννομη σχέση, άμεση, (δηλ. παρούσα και όχι μελλοντική), προσωπική (=δική του) και άξια δικαστικής προστασίας (λ.χ. όχι μικράς, ευτελούς αξίας) (68 ΚΠολΔ)]

Γ) Διαδικαστικές προϋποθέσεις ή προϋποθέσεις της δίκης είναι (λέγονται) οι προϋποθέσεις, που πρέπει να συντρέχουν για την έγκυρη έναρξη και διεξαγωγή της δίκης και για την κατ'ουσίαν έρευνα της υπόθεσης (:της διαφοράς) (:της προσβολής του δικαιώματος ή της έννομης σχέσης) και την έκδοση αποφάσεως επί της ουσίας (βλ. Γ. Ράμμο ό.π. σελ. 48 υπό Ι), για την οποία (υπόθεση, διαφορά), (λόγω της γενόμενης προσβολής του δικαιώματος ή της έννομης σχέσης, εννοείται) υποβλήθηκε αίτηση (λ.χ. αγωγή) για παροχή δικαστικής (:έννομης) προστασίας.

Δ) Το άρθρο αυτό καθιερώνει δύο χωριστές διαδικαστικές προϋποθέσεις: α) την νομιμοποίηση και β) το άμεσο έννομο συμφέρον. (Πρβλ. Κ. Μπέη ό.π. σελ. 357, υπό ΙΙ.)

Ε) Νομιμοποίηση.

α) Νομιμοποίηση είναι το δικαίωμα (: η έννομη εξουσία, η έννομη ικανότητα) για διεξαγωγή συγκεκριμένης δίκης, για συγκεκριμένο δικαίωμα ή συγκεκριμένη έννομη σχέση του ουσιαστικού δικαίου υπό την ιδιότητα του διαδίκου (βλ. Γ. Ράμμου ό.π. σελ. 54 υπό ΙΙ) (Πρβλ. Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα. ό.π. σελ. 141 υπό 1.).

β) Η νομιμοποίηση διακρίνεται σε ενεργητική νομιμοποίηση και σε παθητική νομιμοποίηση.

Ενεργητική νομιμοποίηση είναι η εξουσία για διεξαγωγή (: διεξαγωγής) συγκεκριμένης δίκης ως δικαιούχος συγκεκριμένου δικαιώματος.

Παθητική νομιμοποίηση είναι η εξουσία για διεξαγωγή συγκεκριμένης δίκης ως υπόχρεως (:ως παθητικό υποκείμενο) συγκεκριμένου δικαιώματος, του οποίου η προσβολή παράγει αξίωση (ως λ.χ. του ενοχικού δικαιώματος, ή του εμπραγμάτου δικαιώματος) ή δεν παράγει αξίωση (λ.χ. του διαπλαστικού).

γ) Για την διεξαγωγή συγκεκριμένης δίκης για συγκεκριμένο δικαίωμα ή συγκεκριμένη έννομη σχέση του ουσιαστικού δικαίου νομιμοποιείται ενεργητικά ο φορέας (δικαιούχος) του συγκεκριμένου δικαιώματος, του οποίου η προσβολή παράγει αξίωση (ως λ.χ. του ενοχικού δικαιώματος), και νομιμοποιείται παθητικά ο φορέας της υποχρεώσεως ή το παθητικό υποκείμενο του συγκεκριμένου δικαιώματος, του οποίου η προσβολή παράγει αξίωση (ως λ.χ. του ενοχικού δικαιώματος, ή του εμπραγμάτου δικαιώματος) ή δεν παράγει αξίωση (λ.χ. του διαπλαστικού).

δ) Για την θεμελίωση(:ύπαρξη) της ενεργητικής νομιμοποίησης αρκεί ο ισχυρισμός του ενάγοντα ότι είναι φορέας του επίδικου δικαιώματος και για την θεμελίωση της παθητικής νομιμοποίησης αρκεί ο ισχυρισμός του ενάγοντα ότι ο εναγόμενος είναι φορέας της αντίστοιχης υποχρεώσεως ή ότι είναι το πρόσωπο κατά του οποίου το δικαίωμα στρέφεται ή άλλως ότι ο εναγόμενος είναι το παθητικό υποκείμενο του επίδικου δικαιώματος, του οποίου η προσβολή δεν παράγει αξίωση,(λχ. του διαπλαστικού δικαιώματος). (Πρβλ.Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα.ό.π.σελ.141 υπό1.) (Βλ ΕφΑθ 1868/2001. ΕλλΔνη 43. 248 εις Β. Ρήγα, ό.π. σελ. 152 υπό το άρθρο 68).

ε) Νομιμοποιούμενοι διάδικοι δεν είναι μόνο τα κατά τον ισχυρισμό του ενάγοντα υποκείμενα (φορείς) της επίδικης έννομης σχέσης.(Βλ.Κ.Μπέη ,ό.π.σελ.362 υπό β'),αλλά και άλλα πρόσωπα,βάσει ειδικών διατάξεων νόμων,τα οποία καλούνται "μη δικαιούχοι και μή υπόχρεοι διάδικοι" και αποτελούν την λεγόμενη "κατ'εξαίρεση νομιμοποίηση",ενώ η νομιμοποίηση των φορέων της επίδικης έννομης σχέσης καλείται "κατά κανόνα νομιμοποίηση".(Βλ.Νίκας εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα.ό.π.σελ.143 υπό 4.).Μή δικαιούχοι και μή υπόχρεοι διάδικοι είναι λ.χ.ο πλαγιαστικώς ενάγων(72 ΚΠολΔ),η μητέρα για την δικαστική αναγνώριση της πατρότητος του τέκνου(1479 ΑΚ),ο εκκαθαριστής κληρονομίας(1914 ΑΚ),ο εκτελεστής διαθήκης(2025 ΑΚ),ο σύνδικος πτωχεύσεως,κ.ά.

στ) Η νομιμοποίηση(ενεργητική και παθητική) είναι διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης.Η ύπαρξή της ερευνάται αυτεπαγγέλτως σε κάθε στάση της δίκης. Αν διαπιστωθεί ότι δεν υπάρχει απορρίπτεται η αγωγή ως απαράδεκτη (ΑΠ 45/2007. Δ 2007. 583, ΕφΑθ 2685/1998 ΕλλΔνη 1998, 919 εις Χ. Απαλαγάκη, ό.π. σελ. 129 υπό 2) .(Βλ.Νίκας εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα.ό.π.σελ.144 υπό 6.).

ζ)Στην "κατά κανόνα νομιμοποίηση"δεν τίθεται θέμα αποδείξεως της νομιμοποίησεως,αλλά μόνο της ουσία βασιμότητας της αγωγής.Αν ο ενάγων δεν αποδείξει ότι είναι δικαιούχος του επίδικου δικαιώματος,τότε η αγωγή του είναι μεν απαράδεκτη,αλλά δεν απορρίπτεται ως απαράδεκτη,διότι είναι και ουσία αβάσιμη και γι'αυτό απορρίπτεται ως ουσία αβάσιμη. (Απόρριψη για λόγο ουσιαστικό). (Βλ. ΑΠ 351/1979.NoB1979.-1427).(Βλ.Νίκα εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ό.π. σελ.141,υπό 1.)

η)Στην "κατ'εξαίρεση νομιμοποίηση" τίθεται θέμα αποδείξεως της.Καί άν δεν αποδειχθεί ότι συντρέχει περίπτωση "κατ'εξαίρεση νομιμοποίησης",τότε η αγωγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη.(Απόρριψη για λόγο τυπικό).

Στ)Έννομο συμφέρον άμεσο.

α)Έννομο συμφέρον είναι η ανάγκη παροχής (της αιτούμενης) έννομης(δικαστικής) προστασίας,για το προσβληθέν δικαίωμα ή για την προσβληθείσα έννομη σχέση.(Πρβλ. Νίκας εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα ό.π.σελ.145,υπό 8.).

β) Το έννομο συμφέρον πρέπει να είναι:

1) άμεσο(δηλ.του παρόντος χρόνου και όχι του μέλλοντος χρόνου),προσωπικό(ατομικό)του ενάγοντος υπό την έννοια ότι πρέπει να αφορά τισουσιαστικές σχέσεις του ενάγοντος (Βλ. Ν. Νίκα, Το έννομο συμφέρον, Σάκκουλας 1981, σελ. 40 υπό 1) και

2)άξιο δικαστικής προστασίας (λ.χ. όχι μικρής αξίας, λ.χ.αγωγή αποζημιώσεως ενός ευρώ).(Βλ.Νίκας εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα ό.π.σελ.145,υπό 9,10 και Ν. Νίκα, ό.π. σελ. 41 επ. υπό α') (Βλ.Κ.Μπέη,ό.π.σελ.368-369).

γ) Το άμεσο έννομο συμφέρον αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης,η ύπαρξή του ερευνάται αυτεπαγγέλτως σε κάθε στάση της δίκης και άν δεν υπάρχει κατά τον χρόνο της συζήτησης της αγωγής (κρίσιμος χρόνος) η αγωγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη.(Βλ.Κ.Μπέη,ό.π.σελ.369-370), (Βλ. Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ό.π.σελ.147, υπό11.) (Βλ.Χαρ.Απαλαγάκη,ό.π.σελ.130,περ.αριθμ.8) (Βλ Ν. Νίκα, ό.π. σελ. 46-60)

Άρθρο 69 : ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ (: ΠΡΟΩΡΗΣ) ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.

1. Επιτρέπεται να ζητηθεί δικαστική προστασία και

α) αν η παροχή που δεν εξαρτάται από αντιπαροχή συνδέεται με την επέλευση χρονικού σημείου, προτού επέλθει το χρονικό σημείο,

β) στην περίπτωση του άρθρου 378 του αστικού κώδικα,

γ) αν ο ενάγων ζητεί να του παραδοθεί ένα πράγμα και, για την περίπτωση που δεν του παραδοθεί το ίδιο το πράγμα, ζητεί το διαφέρον,

δ) αν η γένεση ή η άσκηση του δικαιώματος εξαρτάται από την έκδοση της απόφασης,

ε) αν το δικαίωμα εξαρτάται από την πλήρωση αίρεσης ή την επέλευση γεγονότος, στ) σε κάθε άλλη περίπτωση, αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι ο οφειλέτης θα αποφύγει την έγκαιρη εκπλήρωση της παροχής.

2. Στην περίπτωση του εδαφ. α` της προηγούμενης παραγράφου, ο εναγόμενος καταδικάζεται να καταβάλλει τα χρήματα ή να παραδώσει το πράγμα μόλις επέλθει το χρονικό σημείο.

Στην περίπτωση του εδαφ. γ` καταδικάζεται να πληρώσει αποζημίωση αν δεν βρεθεί το πράγμα στο στάδιο της εκτέλεσης.

Στην περίπτωση του εδαφ. ε` καταδικάζεται στην παροχή, μόλις πληρωθεί η αίρεση ή επέλθει το γεγονός και αυτό διαπιστωθεί με τον τρόπο που ορίζει η απόφαση.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Α)Επιτρέπεται να ζητηθεί δικαστική προστασία και

α) αν η παροχή που δεν εξαρτάται από αντιπαροχή συνδέεται με την επέλευση χρονικού σημείου, προτού επέλθει το χρονικό σημείο,

β) στην περίπτωση του άρθρου 378 του αστικού κώδικα,

γ) αν ο ενάγων ζητεί να του παραδοθεί ένα πράγμα και, για την περίπτωση που δεν του παραδοθεί το ίδιο το πράγμα, ζητεί το διαφέρον,

δ) αν η γένεση ή η άσκηση του δικαιώματος εξαρτάται από την έκδοση της απόφασης,

ε) αν το δικαίωμα εξαρτάται από την πλήρωση αίρεσης ή την επέλευση γεγονότος,
στ) σε κάθε άλλη περίπτωση, αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι ο οφειλέτης θα αποφύγει την έγκαιρη εκπλήρωση της παροχής.

Β) Στην περίπτωση του εδαφ. α' της προηγούμενης παραγράφου, ο εναγόμενος καταδικάζεται να καταβάλλει τα χρήματα ή να παραδώσει το πράγμα μόλις επέλθει το χρονικό σημείο.

Στην περίπτωση του εδαφ. γ' καταδικάζεται να πληρώσει αποζημίωση αν δεν βρεθεί το πράγμα στο στάδιο της εκτέλεσης.

Στην περίπτωση του εδαφ. ε' καταδικάζεται στην παροχή, μόλις πληρωθεί η αίρεση ή επέλθει το γεγονός και αυτό διαπιστωθεί με τον τρόπο που ορίζει η απόφαση.

Γ) Τό άρθρο 69 εισάγει αποκλίσεις στον κανόνα τού άρθρου 68 ΚΠολΔ, που προϋποθέτει την ύπαρξη άμεσης, δηλ. τού παρόντος χρόνου και όχι τού μέλλοντος χρόνου, ανάγκης παροχής έννομης προστασίας.

Το άρθρο 69 δηλαδή επιτρέπει την άσκηση αγωγής και όταν η ανάγκη παροχής έννομης προστασίας δεν είναι ενεστώσα, αλλά μέλλουσα. (Βλ. Κ. Μπέη, ό.π. σελ. 375 υπό II.). Έτσι ενώ θα έπρεπε το επίδικο δικαίωμα να είναι απαιτητό κατά τον χρόνο της συζητήσεως της αγωγής, στις περιπτώσεις του άρθρου 69 παρέχεται ένδικη προστασία, μολονότι το επίδικο δικαίωμα θα καταστή απαιτητό στο μέλλον.

Αρκεί βέβαια να έχει ήδη γεννηθεί κατά τον χρόνο της συζήτησης, στην περίπτωση δε του εδαφίου δ' ούτε αυτό απαιτείται. Δικαστική προστασία λοιπόν επιτρέπεται να ζητηθεί (:Υποβολή αιτήσεως παροχής δικαστικής προστασίας επιτρέπεται) και στις περιπτώσεις α', β', γ', δ', ε' και στ' του άρθρου 69 ΚΠολΔ.

Δ) Παραδείγματα:

α) Κατάθεση αγωγής αποδόσεως της χρήσεως του μισθίου, λόγω επικείμενης λύσεως της μισθώσεως, μετά την γενόμενη καταγγελία της μισθώσεως, που τέθηκε υπό αναβλητική προθεσμία 3 μηνών, όπως προέβλεπε το μισθωτήριο, η οποία όμως προθεσμία μόλις άρχισε και θα συμπληρωθεί με την παρέλευση 3 μηνών από τότε, που έγινε η καταγγελία. [περ(ίπτωση).α']. Ο εναγόμενος θα καταδικασθεί να αποδώσει την χρήση την επομένη της ημέρας, που θα λήξει η 3/μηνη αναβλητική προθεσμία. (69 παρ.2 ΚΠολΔ) (βλ. ΕφΘεσ 1436/1999, Αρμ. 2001. 486 εις Χ. Απαλαγάκη, ό.π. σελ. 35 υπό 2).

β) Κατάθεση αγωγής του αγοραστή κατά του πωλητή για παράδοση του πωληθέντος κινητού, ένσταση του μή εκπληρωθέντος συναλλάγματος από τον εναγόμενο πωλητή (ήτοι λ.χ. ένσταση του πωλητή ότι ο αγοραστής δεν πλήρωσε ακόμη το τίμημα της πωλήσεως) και τελικά καταδίκη του εναγομένου πωλητή να παραδώσει το πράγμα υπό τον όρο της ταυτόχρονης εκ μέρους του αγοραστή καταβολής του τιμήματος (περ.β').

γ) Κατάθεση αγωγής αποδόσεως χρησιδανεισθέντος πράγματος και καταδίκης του εναγομένου σε αποζημίωση αν δεν του παραδοθεί το ίδιο το πράγμα που χρησιδάνεισε, (περ.γ').

δ) Κατάθεση αγωγής ακυρώσεως δικαιοπραξίας και αναζήτησης της καταβληθείσας παροχής(περ.δ΄).Εδώ η γένεση και η άσκηση του δικαιώματος αναζήτησης της καταβληθείσας παροχής εξαρτάται από την έκδοση αποφάσεως,η οποία θα ακυρώσει την δικαιοπραξία,από την οποία γεννήθηκε η υποχρέωση της παροχής,που ήδη καταβλήθηκε.

ε) Κατάθεση αγωγής καταβολής μελλοντικής περιοδικής παροχής,(περ.ε΄)(ΑΠ 626/1982, ΝοΒ 1983. 496 εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ό.π. σελ. 150 υπό 6).

στ) Κατάθεση αγωγής αποδόσεως επαγγελματικού δανείου,το οποίο συμφωνήθηκε μεν να επιστραφεί ένα έτος μετά την καταγγελία του από τον δανειστή και η καταγγελία έγινε μεν,αλλά το έτος δεν παρήλθε και επειδή οι δουλειές του οφειλέτη δεν πάνε καλά,υπάρχει βάσιμος φόβος μη έγκαιρης εκπλήρωσης της παροχής - όχι δηλαδή ότι ο οφειλέτης θα αποφύγει την εκπλήρωση της παροχής ,αλλά ότι θα αποφύγει την έγκαιρη εκπλήρωση της παροχής , διότι θα χρειασθεί να διεξαχθεί δίκη, η οποία θ'απαιτήσει τον χρόνο της όταν το δάνειο καταστεί απαιτητό - και ο βάσιμος αυτός φόβος επιτρέπει την πρόωρη (ήτοι πριν το δάνειο καταστεί απαιτητό) άσκηση της αγωγής αυτής(περ.στ΄). (Βλ. εις Χ. Τριανταφυλλίδη: Η προληπτική δικαστική προστασία κατά το άρθρο 69 ΚΠολΔ, έκδοση 2009, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 113).

Άρθρο 70 : ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.

Όποιος έχει έννομο συμφέρον να αναγνωρισθεί η ύπαρξη ή μη ύπαρξη κάποιας έννομης σχέσης, μπορεί να εγείρει σχετική αγωγή.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Α) Όποιος έχει έννομο συμφέρον να αναγνωρισθεί η ύπαρξη ή μη ύπαρξη κάποιας έννομης σχέσης, μπορεί να εγείρει σχετική αγωγή.

Β)Αναγνωριστική αγωγή είναι η αγωγή,που έχει ως αίτημα (:που ζητεί):

α)την αναγνώριση της ύπαρξης(=Θετική αναγνωριστική αγωγή) ή
β)την αναγνώριση της μη ύπαρξης(ανυπαρξίας)(=αρνητική αναγνωριστική αγωγή), συγκεκριμένης έννομης σχέσης.

Θετική αναγνωριστική αγωγή είναι λ.χ.η αγωγή με αίτημα να αναγνωρισθεί ότι ο εναγόμενος οφείλει στον ενάγοντα από δάνειο συγκεκριμένο χρηματικό ποσό.

Αρνητική αναγνωριστική αγωγή είναι λ.χ.η αγωγή με αίτημα να αναγνωρισθεί ότι ο ενάγων δεν οφείλει στον εναγόμενο από δάνειο κανένα χρηματικό ποσό,διότι του έχει πληρώσει και το κεφάλαιο του δανείου και τούς τόκους.

Γ) Το έννομο συμφέρον του ενάγοντος να αναγνωρισθεί η ύπαρξη ή μη ύπαρξη κάποιας έννομης σχέσης - το οποίο επιτελεί νομιμοποιητική του ενάγοντος λειτουργία, βλ. εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα ό.π., σελ. 155 υπό 5 - πρέπει να περιγράφεται στην αγωγή και ν'αποδεικνύεται από τον ενάγοντα και φυσικά πρέπει να είναι άμεσο,προσωπικό και άξιο δικαστικής προστασίας. Η ύπαρξη του ανωτέρω εννόμου συμφέροντος εξετάζεται και αυτεπαγγέλτως.

Το ανωτέρω έννομο συμφέρον πρέπει να υπάρχει κατά τον χρόνο συζητήσεως της αγωγής και αποτελεί προϋπόθεση του παραδεκτού της αναγνωριστικής αγωγής. (Βλ. και Κ.Μπέη,ό.π.σελ.380-390).

Άρθρο 71: ΔΙΑΠΛΑΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.

Δικαστική προστασία μπορεί να ζητήσει όποιος επιδιώκει τη σύσταση, τη μεταβολή ή την κατάργηση έννομης σχέσης στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ι) Δικαστική προστασία μπορεί να ζητήσει όποιος επιδιώκει τη σύσταση, τη μεταβολή ή την κατάργηση έννομης σχέσης στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

ΙΙ)Α) Όπως γνωρίζουμε από το Αστικό Δίκαιο (βλ.Γ.Μπαλή,ό.π.σελ.87) διαπλαστικό ή διαμορφωτικό δικαίωμα (του προσώπου) είναι το δικαίωμα του προσώπου ,με μονομερή του δήλωση ή συντρεχόντων άλλων όρων[λ.χ.με κατάθεση αγωγής και με έκδοση σχετικής (ήτοι διαπλαστικού χαρακτήρος) δικαστικής αποφάσεως] να επιφέρει διάπλαση δικαιώματος ή εννόμου σχέσεως ήτοι :

α)να επιφέρει κτήση (:σύσταση) δικαιώματος (τέτοιο διαπλαστικό δικαίωμα είναι π.χ. το δικαίωμα προαιρέσεως),ή
β)αλλοίωση (:μεταβολή) (μετατροπή) δικαιώματος (τέτοιο διαπλαστικό δικαίωμα είναι π.χ. το δικαίωμα επιλογής επί διαζευκτικής ενοχής,το οποίο όταν ασκηθεί επιφέρει μετατροπή της διαζευκτικής ενοχή σε απλή ενοχή) ή
γ)κατάργηση δικαιώματος (τέτοιο διαπλαστικό δικαίωμα είναι π.χ. το δικαίωμα προς καταγγελία συμβάσεως,το δικαίωμα προς υπαναχώρηση από την σύμβαση,το δικαίωμα προς ανάκληση,το δικαίωμα προς αποποίηση κληρονομίας).

Β)Τα διαπλαστικά δικαιώματα ασκούνται ή

α)μόνο με μονομερή δικαιοπρακτική δήλωση ή
β)με αγωγή,που έχει ως αίτημα την έκδοση δικαστικής αποφάσεως,η οποία - καλείται διαπλαστική απόφαση και - συνιστά,μεταβάλλει ή καταργεί έννομη σχέση, στις περιπτώσεις,που ορίζει ο νόμος.

Γ)Τα διαπλαστικά δικαιώματα,τα οποία ασκούνται μόνο με μονομερή (δικαιοπρακτική,ήτοι παράγουσα έννομο αποτέλεσμα) δήλωση,δηλ. εξωδίκως,θα μπορούσαμε να τα ονομάσουμε "διαπλαστικά δικαιώματα ασκούμενα εξωδίκως ή με μονομερή δήλωση".

Διαπλαστικά δικαιώματα ασκούμενα εξωδίκως ή με μονομερή δήλωση είναι λ.χ.

- 1)το δικαίωμα προαιρέσεως,
- 2)το δικαίωμα επιλογής επί διαζευκτικής ενοχής,
- 3)το δικαίωμα προς καταγγελία,
- 4)το δικαίωμα προς υπαναχώρηση,
- 5)το δικαίωμα προς ανάκληση,το δικαίωμα προς αποποίηση κληρονομίας,κ.ά.

Δ) Τα διαπλαστικά δικαιώματα, τα οποία ασκούνται με αγωγή με αίτημα την έκδοση δικαστικής αποφάσεως, η οποία - καλείται διαπλαστική απόφαση, διότι - διαπλάθει ήτοι συνιστά, μεταβάλλει ή καταργεί έννομη σχέση, στις περιπτώσεις, που ορίζει ο νόμος, θα μπορούσαμε να τα ονομάσουμε "διαπλαστικά δικαιώματα, ασκούμενα δικαστικά", δηλ. με αγωγή με αίτημα την έκδοση δικαστικής διαπλαστικής αποφάσεως.

"Διαπλαστικά δικαιώματα, ασκούμενα δικαστικά" είναι λ.χ.

1) το δικαίωμα προς ακύρωση ακυρώσιμης δικαιοπραξίας λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής,

2) το δικαίωμα προς διαζευξη, κ.ά.

Στα διαπλαστικά δικαιώματα, τα ασκούμενα δικαστικά, αναφέρεται το άρθρο 71 ΚΠολΔ. (Βλ. Κ.Μπέη, ό.π.σελ.391, υπό γ')

Ε) Κοινό γνώρισμα όλων (δηλ. και των ασκουμένων με μονομερή δήλωση και των ασκουμένων με αγωγή) των διαπλαστικών δικαιωμάτων είναι ότι δεν αποτελούν, ούτε περιέχουν αξίωση, δηλ. δεν απαιτούν από άλλο πρόσωπο παροχή ήτοι πράξη ή παράλειψη.

Συνεπώς στα διαπλαστικά δικαιώματα δεν αντιστοιχούν υποχρεώσεις και τα διαπλαστικά δικαιώματα δεν υπόκεινται σε παραγραφή. (ΕφΘεσ 2239/1987, Αρμ.1987.857).

Στ) Το διαπλαστικό δικαίωμα το ασκούμενο με μονομερή δήλωση, αφ'ής γίνει η μονομερής δήλωσή με την οποία ασκείται έχει ως έννομο αποτέλεσμα, άνευ άλλου τινος, την διάπλαση (σύσταση, μεταβολή ή κατάργηση) του δικαιώματος ή της εννομης σχέσης και δεν χρειάζεται να γίνει δικαστήριο για να παραχθεί το έννομο αυτό αποτέλεσμα της διάπλασης.

Αν όμως χρειασθεί να γίνει δικαστήριο, διότι το πρόσωπο κατά του οποίου υπάρχει το έννομο αποτέλεσμα της διάπλασης δεν αναγνωρίζει το αποτέλεσμα αυτό και δεν συμμορφώνεται προς αυτό, τότε η αγωγή και η εκδοθησόμενη απόφαση θα είναι αναγνωριστικές και όχι διαπλαστικές λ.χ. ο εκμισθωτής ασκεί κατά του μισθωτή το δικαίωμα καταγγελίας της μισθώσεως με την μονομερή δήλωση της καταγγελίας, η οποία επιφέρει άνευ άλλου τινος το έννομο αποτέλεσμά της δηλ. την λύση της μισθώσεως. Την λύση όμως της μισθώσεως αμφισβητεί ο μισθωτής και δεν αποδίδει το μίσθιο. Τότε ο εκμισθωτής ασκεί αγωγή αποδόσεως του μισθίου, λόγω λύσεως της μισθώσεως δια καταγγελίας. Η αγωγή αυτή - δεν είναι διαπλαστική, διότι η διάπλαση, (=εδώ η λύση της μίσθωσης) επήλθε με την μονομερή δήλωση της καταγγελίας, αλλ' - είναι αναγνωριστική ως προς την λύση της μισθώσεως δια καταγγελίας και καταψηφιστική ως προς την απόδοση της χρήσεως του μισθίου και η απόφαση, που εκδίδεται είναι αναγνωριστική της επελθούσας λύσεως της μισθώσεως και επειδή δέχεται το καταψηφιστικό αίτημα της αγωγής για απόδοση της χρήσεως του μισθίου είναι συνάμα και καταψηφιστική. (Βλ. Κ.Μπέη, ό.π.σελ.391, υπό β')

Αναγνωριστικές είναι και οι εξής αγωγές - και οι δεχόμενες αυτές δικαστικές αποφάσεις:-

1) η αγωγή αναγνωρίσεως ως άκυρης της εικονικής δικαιοπραξίας,

2) η αγωγή αναγνωρίσεως ως άκυρης της καταπλεονεκτικής δικαιοπραξίας, κ.ά.

Ζ)Αν με την αγωγή ασκείται διαπλαστικό δικαίωμα ασκούμενο δικαστικά τότε η αγωγή είναι διαπλαστική. Όστε διαπλαστική αγωγή είναι η αγωγή με τη οποία ασκείται διαπλαστικό δικαίωμα ασκούμενο δικαστικά (71 ΑΚ),-η οποία αγωγή έχει ως αίτημα την έκδοση δικαστικής διαπλαστικής αποφάσεως,δηλ.αποφάσεως,που θα διαπλάθει ήτοι θα συνιστά, μεταβάλλει ή καταργεί έννομη σχέση, στις περιπτώσεις,που ορίζει ο νόμος.

Η)α)Για το παραδεκτό της διαπλαστικής αγωγής δεν χρειάζεται να γίνει επίκληση ιδιαιτέρου εννόμου συμφέροντος ,διότι στην αγωγή αυτή το έννομο συμφέρον στηρίζεται ακριβώς στην επιδιωκόμενη διάπλαση. (Βλ. Κ.Μπέη, ό.π.σελ.393,υπό 6).

β)Η διαπλαστική αγωγή,επειδή δεν χωρεί αναγκαστική εκτέλεση των διαπλαστικών αποφάσεων,δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνει αίτημα κηρύξεως της εκδοθησομένης αποφάσεως προσωρινώς εκτελεστής.

γ)Η διαπλαστική ενέργεια(: το διαπλαστικό αποτέλεσμα) των διαπλαστικών δικαστικών αποφάσεων συνίσταται είτε σε σύσταση ,είτε σε αλλοίωση (μεταβολή),είτε σε κατάργηση δικαιώματος ή εννόμου σχέσεως.

Το διαπλαστικό αποτέλεσμα(: η διαπλαστική ενέργεια) των διαπλαστικών δικαστικών αποφάσεων είτε αναδράμει στο παρελθόν,όπως συμβαίνει λ.χ.επι ακυρώσεως δικαιοπραξίας(184 ΑΚ),είτε ισχύει στο μέλλον,όπως συμβαίνει λ.χ.στις δικαστικές αποφάσεις διαζυγίου.(Βλ. Κ.Μπέη, ό.π.σελ.392,υπό 5).

Η διαπλαστική ενέργεια των διαπλαστικών δικαστικών αποφάσεων ισχύει έναντι πάντων.

δ)Το δεδικασμένο ,που παράγεται από διαπλαστική δικαστική απόφαση ισχύει μόνο μεταξύ των διαδίκων και των λοιπών προσώπων,που αναγράφει το 325 ΚΠολΔ. (Βλ. Κ.Μπέη, ό.π.σελ.393,υπό 7).

ε)Το διατακτικό των καταψηφιστικών αποφάσεων έχει δύο μέρη:

- 1)την διάγνωση του επιδίκου δικαιώματος και
- 2)την καταψήφιση (επιδίκαση) του δικαιώματος στον ενάγοντα με την καταδίκη του εναγομένου.

Το διατακτικό των διαπλαστικών αποφάσεων περιλαμβάνει επίσης δύο μέρη:

- α)την διάγνωση,έστω και σιωπηρά, του επιδίκου διαπλαστικού δικαιώματος(λ.χ.επι αγωγής διαζυγίου,την διάγνωση του δικαιώματος προς διάζευξη) και

- β)την αναγραφή της απονεμόμενης διαπλαστικής ενέργειας(λ.χ. επί αγωγής διαζυγίου ,την λύση του γάμου). (Βλ. Κ.Μπέη, ό.π.σελ.391,υπό 2).

Θ)Κατά την νομολογία διαπλαστικές είναι οι εξής αγωγές και οι δεχόμενες αυτές δικαστικές αποφάσεις: (Βλ.εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα,ό.π.σελ.162 υπό 7.)

- 1)η αγωγή ακυρώσεως ακυρώσιμης δικαιοπραξίας λόγω πλάνης,απάτης,απει-λής(ΕφΑθ2640/1968Αρμ.1069.371),

- 2)η αγωγή αναπροσαρμογής τού μισθώματος(ΕφΑθ 8186/1985.ΕΛΛΔνη 1985.1507),

- 3)η αγωγή διαρρήξεως καταδολιευτικής δικαιοπραξίας (ΠολΠρωτΗρ 209/1971.Αρμ-1071.738),

- 4)η αγωγή διαζυγίου(ΠολΠρωτΑρτ 3/1993.Αρμ.1993.157),

- 5)η αγωγή ακυρώσεως διαθήκης (ΑΠ 1408/1980.ΝοΒ 1981.694),κ.ά.